

**IZDRŽLJIVOST ZUBA U ODNOSU NA GODINE STAROSTI
(E. G. D. STUDIJA — PRILOG PROTETSKOM
VREDNOVANJU ZUBA)**

Dr sci. S. Papić

E.G.D. studija izdrživosti zuba u odnosu na godine starosti rađena na velikom uzorku pruža zaključke o protetskoj upotrebljivosti zuba sidrenja kod starijih.

Ispitivanja su vršena na tri starosne grupe:

I grupa ispitanici od 18 — 30 godina starosti

II grupa ispitanici od 31 — 40 godina starosti

III grupa ispitanici od 41 godine i više

Rezultati izdrživosti su prikazani u tri tabele a razlike izdrživosti na usporednoj tabeli i grafikonu.

Naglašena povećana izdrživost zuba kod starijih objašnjava se povećanim stvaranjem sek. cementa, učvršćivanja vlakana i smanjenja praga nadražaja sa starenjem. Protetska vrednost izdrživosti zuba kod starijih nije umanjena, već u uslovima očuvane okluzije i artikulacije povećana.

Elektrognatodinometrijska ispitivanja izdrživosti zuba na vertikalno opterećenje u sklopu protetskog vrednovanja zuba sidrenja predstavljaju savremeni pristup funkcionalnoj analizi organa za žvakanje.

U literaturi o vrednosti zuba sidrenja često se pominje njihovo slabljenje sa starenjem. Nasuprot tome, u praksi se sreću zubi vrlo velike izdrživosti kod starijih pacijenata. Iz navedene proturječnosti proizilazi problem istraživanja: Izdrživost zuba u odnosu na godine starosti. Shodno problemu postavljen je i cilj istraživanja: utvrditi da li izdrživost zuba slabi sa godinama starosti, odnosno da li je protetska vrednost zuba nosača kod starijih umanjena?

Tehnika i metod rada

Za merenje izdrživosti zuba korištena je E. G. dinamometrija, vršeno je merenje izdrživosti zuba na vertikalno opterećenje do granice pojave bola elektroginatodinomometrom.

Da bi se zaključilo da li starost ima uticaja na izdrživost zubaispitivanja su vršena na tri starosne grupe, a rezultati međusobno uspoređivani.

Prva grupa obuhvata 127 ispitanika od 18—30 godine života. Kod ove grupe merena je izdrživost 3.109 zuba.

Druga grupa obuhvata 43 ispitanika od 31—40 godine života. Kod ove grupe merena je izdrživost 989 zuba.

Treća grupa obuhvata 30 ispitanika počev od 41 godine života i više. Kod ove grupe merena je izdrživost 653 zuba.

Posle statističke obrade rezultati su prakazani u tabelama 1, 2, 3 i 4.

Rezultati rada

Prosečna izdrživost zuba kod prve starosne grupe (od 18—30 godina)

Tabela 1

G. vilica	29	21	27	32	36	42	44	39
Br. zuba	1	2	3	4	5	6	7	8
D. vilica	22,5	23	27,5	33,5	38	44	44	40

Prosečna izdrživost zuba kod druge starosne grupe (od 31—40 godine)

Tabela 2

G. vilica	22,5	22	32,5	35,5	40	45	45,5	35,5
Br. zuba	1	2	3	4	5	6	7	8
D. vilica	24	24,5	31	37,5	41	47	53	31

Prosečna izdrživost zuba kod treće starosne grupe (41 godina i više)

Tabela 3

G. vilica	21	24	29	35,5	45	49	51	43,5
Br. zuba	1	2	3	4	5	6	7	8
D. vilica	23	23,5	28	37,5	47,5	52,5	50	49

Radi bolje preglednosti usporedjene su sve tri starosne grupe međusobno, i sa prosečnom izdrživosti uopšte. Rezultat ove usporedbe prikazan je na tabeli broj 4 i grafikonu broj 1.

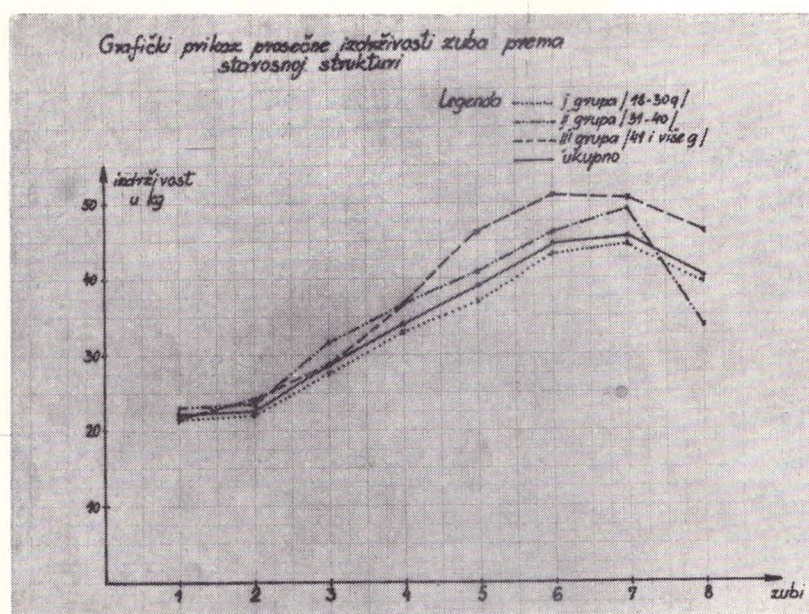

Usporedna tabela sve tri starosne grupe

Tabela 4

Br. zuba	1	2	3	4	5	6	7	8
Pr. izd. uopšte	22	22,5	28,5	34	39	44,5	44,5	40
Iz. zub. I star. grupe	21,5	22	27,5	33	37	43	44	39
Iz. zub. II star. grupe	23	23,5	31,5	36,5	40,5	46	49	33,5
Iz. zub. III star. grupe	22	24	28,5	36,5	46	51	50,5	46

Grafikon 1

Kao što se vidi iz usporedne tabele sa godinama starosti izdrživost zuba raste. Kod prve starosne grupe ona je nešto ispod prosečnih vrednosti uopšte, dok je kod druge dve starosne grupe u porastu u odnosu na prvu grupu i na prosečne vrednosti.

Ova razlika je još uočljivija na grafikonu usporenih vrednosti. (Grafikon 1.)

U literaturi je opisano, da izdrživost zubi slabi sa godinama starosti. To se može uzeti kao tačno, samo u slučaju oboljenja, ili zuba, ili njihovog potpornog aparata, koje je češće u starijoj

nego u mlađjoj dobi. Posledice takvih oboljenja evidentnije su u starijoj jdobi. Inače, kod očuvanih zubnih nizova kod starijih pacijenata zubi pokazuju veće vrednosti izdrživosti od prosečnih. Čak su češći slučajevi sa vrednostim preko 100 kg po pojedinom zubu nego kod mlađjih pacijenata.

Povećana izdrživost zuba kod starijih može se objasniti činjenicama: sa godinama starosti povećava se količina sekundarnog cementa, koštane lamele jačaju a samim tim učvršćuju se i pripoji periodontolnih vlakana i povećava njihova izdrživost. Verovatno je i prag nadražaja receptora parodoncija smanjen kod starijih.

Zaključak

1. Slabljenje izdrživosti zuba sa godinama starosti javlja se u slučaju oboljenja ili zuba ili njihovog potpunog aparata.

2. Kod zdravih zuba sa očuvanom ok uzijom i artikulacijom sa starošću izdrživost zuba raste.

3. Protetska vrednost zuba kod starijih nije umanjena već u uslovima očuvanog potpunog aparata, okluzije i artikulacije povećana.

Summary

1. In cases of diseases of teeth or their supporting mechanism, loss of teeth supportiveness occurs, enhanced by the age of patients.

2. In healthy teeth, possessing preserved occlusion and articulation-teethsupportiveness increases with age of patients.

3. Prosthetic value of teeth with elterly patients is not enhanced, it is even increased in condition of preserved supporting mechanism, occlusion and articulation.

Literatura

1. Papić (S): Određivanje vrednosti zuba sidrenja metodom elektrognatodinometrije. Doktorska disertacija. Sarajevo, 1977. godine. Strana 77—83.

2. Papić (S): Primena elektronike u određivanju indikacija za izradu fiksnih nadoknada. Zbornik radova VI Kongresa stomatologa Jugoslavije, Strana 270—272.

3. Suvin (M), Kosovel (Z): Fiksna protetika. Strana 258—259.